

ROȘ HAȘANA 5767

Ne-am oprit asupra meditației Șef Rabinului **IACOB ITHAC NIEMIROWER** despre Roș Hașana 1920 pentru că starea de spirit a poporului evreu, din acel moment, complexă și contractorie, plină de temeri și speranțe, își găsește asemănări cu starea de spirit din prezent. Am întregit-o cu două fragmente din aceeași antologie de scrieri ale ilustrului cărturar, perene prin comentariile despre zbuciumul sufletesc purificator ce caracterizează sărbătorile de toamnă: „Un *eruv* sufletesc” și „*Unesane tokef*”.

Un eruv sufletesc

[...] Orice om este un complex de diferite puteri și slăbiciuni, de atribute și pasiuni, de impulsuri și scopuri, de interese și idealuri. Fără legătura caracterului, omul este robul momentului, sclavul haosului puterilor contradictorii; cu un *eruv* sufletesc, însă, el găsește în sine o unitate și devine o individualitate, o personalitate. Interesele trecătoare sunt niște ziduri care îndepărtează omul de om, de multe ori și evreul de evreu. Ideea totalității lui Israel este, dar, o putere pacificatoare care unește și leagă straturile evreimii, un *eruv* viu care cimentează toate elementele sociale. Idealul înfrățirii tuturor oamenilor, al împăcării tuturor popoarelor, al înălțării omenirii, al aranjării unui *eruv* al umanității, trebuie să fie și ținta noastră. Întreaga istorie poate fi talmăcită cu un astfel de legământ între epocă și epocă, generație și generație [...].

Roș Hașana 5680 (1920)

Viața e o problemă grea, formele superioare ale vieții omenite sunt o taină adâncă. Îmi sună în ureche maxima maestrului Du Bois Raymond cu privire la această enigmă: *ignorabimus*. Viața individului, ca și cea a colectivității, este un mister de nepătruns. Strălucitele rezultate ale științei n-au dezvăluit cu totul secretul naturii. Încercările îndrăznețe ale sociologilor n-au clarificat pe deplin firea omenească. Sunt, însă, clipe în care intrăm în adâncul sufletului nostru, în ascunsul sufletului popoarelor, în labirintul spiritului universal.

Astfel de momente sunt pentru noi, evreii, zilele festive ale lunii Tișrei. În cursul acestor sărbători, deschidem o fereastră spre necunoscut. Creăm un fel de rază Roentgen pentru viața intelectuală, cu care luminăm unele puncte întunecoase ale sufletelor. Nici în zilele de Roș Hașana și Kipur nu ridicăm cu totul vălul care acoperă natura, omenirea, individualitatea noastră, trecutul și viitorul nostru, ci descoperim numai unele puncte învăluite în alte zile. Această semidezvăluire ne oferă tocmai poezia vieții, înzestreață

sărbătorile noastre cu un misticism fermecător.

În „Ziua Amintirii”, evenimente, cugetări, sentimente, de mult trecut, renasc în noi, dar și dincolo de pragul conștiinței noastre rămân multe care ne influențează. Faptul că numărăm 5680 de ani, ceea ce dovedește destul de lămurit că suntem un popor cu o cultură și cu o istorie veche, creează o atmosferă mistică, deoarece leagă era noastră de misterul creației și respiră prin aceasta o oarecare poezie.

„Ziua Judecării”, pe de o parte de o simplitate antropomorfică uimitoare, este pe de altă parte înzestrată cu întregul aparat al fanteziei sfinte și al misticii poetice. Vedem și viitorul cu ochii unui visător. Sufletul nostru se trezește prin visuri înspăimântătoare; și se înalță prin visuri meșianice.

În acest an, mai mult ca oricând, soarta ne oferă enigme nerezolvate și totul poartă hainele misterului. Trăim multe și mai multe semne de întrebare și exclamare în speranțele și temerile noastre. Observăm evrei mai în toate mișcările contradictorii ale timpului. Ce răsplătă sau pedeapsă avem de așteptat de la omenirea ingrătă? De veacuri, Israel n-a mai suferit atât de mult, n-a mai fost jertfit în așa măsură ca în timpul nostru în anumite țări. Vom ajunge de la martiriu la eroism; ce recoltă sufletească avem de așteptat de la această

brazdă udată cu lacrimi? Se anunță poporului nostru, în mai multe țări, libertate, popoarele ne cer fraternitate. Ne apropiem, de fapt, unui timp de înfrățire omenească? Ceea ce așteptăm, de mii de ani, să se realizeze? Punem în Palestina baza unui adevărat Ereț Israel. Ce perspective mărețe! Câte greutate de învins! Câte probleme de rezolvat! Trăim, de fapt, timpuri foarte mari, atât în rău cât și în bine. Totul este însă învăluit într-un mister poetic și sacru.

Să deschidem în zilele de Roș Hașana o poartă care ne duce în acest sanctuar mistic și vom deveni mai modești ca indivizi, mai mândri ca membri ai lui Israel; vom fi mai impresionați de nenorocirea fraților noștri, mai nobili prin idealurile noastre religioase, etice și sociale, mai tari prin realitatea victorioaselor forțe sioniste.

Unesane tokef

[...] În ce constă puterea irezistibilă a acestor zile sfinte? Oare în faptul idealității lor, în împrejurarea că n-au nici un amestec de elemente naționale și istorice și sunt legate numai de ideea religioasă? Sau doar teama și speranța de eul propriu, căci de aceste zile se leagă concepția judecării? În ce constă puterea sărbătorilor de *Tișrei*? În ceea ce oferă fiecărui individ aparte sau în ceea ce oferă întregului Israel? [...] Această împrejurare face ca *Unesane tokef* să aibă caracterul rugăciunii principale în aceste zile de sărbătoare. Această rugăciune, în ce privește sublimul religios, e întrecută de unele rugăciuni în care cucernicul uită de eul său trecător și se entuziasmează pentru finalul răului și împrăștierea regatului dumnezeiesc [...].

Totul se animă în om în Ziua Judecării, partea ideală și cea reală, cea sublimă și cea josnică, cea individuală și cea socială. *Unesane tokef*, care ne zguduie atât prin înșirarea, atât prin însușirea vestitorilor de nefericire, nu atinge pe evreu numai în amori propriu, ci și în participarea-i plină de dragoste la soarta vecinului său [...]. Strigătul „cine în foc” amintește miile de martiri, care au fost predați flăcărilor de flacăra fanatismului [...]. Cine va pieri prin sabie, exclamă *Unesane tokef*, și noi ne amintim de mari oștiri războinice ce s-au avântat cu sabia împotriva străbunilor noștri [...]. Firește, un popor pătruns de spiritul de *Iom Kipur*, un popor pentru care o zi de post e o zi de sărbătoare, e, în anumită măsură, neatacabil, se întreține cu hrana intelectuală, printr-o mană cerească a idealității și știe să descopere fântâni noi pentru omenire [...]. Cu adevărat, istoria neamului nostru se confundă în poezia sărbătorilor noastre cu *Unesane tokef*.

Din vol. *Iudaismul*, de Iacob Ithac Niemirower, Editura Hasefer, 2005

Marele Rabin MENACHEM HACOEN

Un An Nou

Urmare din pag. 1

Pentru poporul evreu, anul care a trecut a fost unul dificil, cu multe zile întunecate. Manifestări rasiste, antisemite și care promovează negarea Holocaustului sunt din ce în ce mai frecvente. Statul Israel este prins într-un vârtej al terorii și vărsării de sânge, în timp ce există din nou amenințări la însăși existența Statului Evreu. Pacea, pe care am căutat-o atât de mult timp și pe care am crezut-o atât de aproape, a fost distrusă de către dușmanii Israelului și nu mai este atât de aproape pe cât părea odată. Și astfel, la început de An Nou, ne rugăm: „Fie ca un an, cu blestemele lui, să se termine! Fie ca un an, cu binecuvântările lui, să înceapă!”.

Să mă întorc, acum, către comunitatea noastră... Dacă am face un bilanț pentru comunitățile evreiești din România, ar trebui să ajungem la concluzia că anul care se încheie a fost unul cu succese. Alături de extraordinarele eforturi pentru a asigura bunăstarea materială a evreilor din România, putem menționa, cu multă satisfacție, continuarea vieții evreiești și a vieții religioase în comunități, în ciuda declinului numeric al populației evreiești. În patru comunități mari există sinagogi în activitate, în care serviciile sinagogale au loc pe tot parcursul săptămânii. În comunitățile mai mici, sunt menținute serviciile religioase de Șabat și sărbători. Avem coruri de tineret și grupuri „Klezmer”, precum și tăiere rituală cașer și o rețea de restaurante cașer care operează în opt comunități pe tot cuprinsul României. Și toate acestea se adaugă la gama de servicii religioase oferite în București, dintre care putem menționa o *mikva* modernă.

Cel mai impresionant aspect este, însă, revigorarea vieții evreiești printre tinerii evrei din România. Organizația Tinerilor Evrei din România (O.T.E.R.), care funcționează sub auspiciile Federației, își extinde activitățile în comunități mari și mici, deopotrivă, sprijinită de JOINT și îndrumată de către Rabinat. În plus, putem menționa următoarele: rețeaua de noi cursuri de Talmud Tora, seminarii pe teme iudaice desfășurate de cinci-șase ori în cursul unui an, activitățile Centrului Pedagogic și ale Bibliotecii,

publicarea *Cărții de rugăciuni* pentru vineri seara și a *Cărții de cântece* pentru *Oneg Șabat*, cu transliterare și traducere în limba română. Și mai presus de toate acestea, menționăm cu mândrie activitățile culturale organizate de către Federația Comunităților Evreiești din România, munca impresionantă a Editurii Hasefer, publicarea cu regularitate a revistei „Realitatea Evreiască”, publicarea Calendarului anual (*Luah*), activitatea muzeelor, institutelor pentru cercetare istorică - pe scurt, un an de binecuvântări cu adevărat.

În același timp, nu trebuie să ignorăm umbra care plutește asupra noastră. Pe măsura trecerii timpului, generația în vârstă se stinge. Mă refer, în special, la cei cu experiență în viața sinagogală, având cunoștințele necesare pentru a conduce serviciile religioase și a citi din Tora, cei care au asigurat buna desfășurare a vieții sinagogale și menținerea activităților religioase tradiționale. Din păcate, pentru acești oameni nu există înlocuitori. Există astăzi un risc real, ca în comunitățile mici (și poate chiar și în cele care nu sunt atât de mici), să devină dificil sau chiar imposibil să menținem chiar și puțina viață religioasă existentă în prezent.

*

La începutul Anului Nou, de Roș Hașana și Iom Kipur, ne vom ruga în fața Creatorului Lumii. Înaintea Lui vor veni, de asemenea, milioanele de suflete ale evreilor care au fost ucși pentru singurul motiv că erau evrei și care și-au sacrificat viața pentru a slăvi Numele Său. Ne rugăm ca meritele părinților noștri, care și-au dat viața pentru a asigura sfințenia vieții evreiești în generațiile precedente, să ajungă înaintea Sa și ne rugăm să ni se dăruiască un an de binecuvântări și succes: „Fie ca un an, cu blestemele lui, să se termine! Fie ca un an, cu binecuvântările lui, să înceapă!”.

Rugăciunile mele și urările pentru fiecare dintre dvs. este să aveți o „*Ktiva va'hatima tova*” și să fiți binecuvântați cu sănătate, viață lungă, fericire și pace.

Deputat dr. AUREL VAINER

Urmare din pag. 1

La o analiză, pe care o dorim cât mai obiectivă, constatăm că, în pofida diminuării numerice a etniei noastre, am reușit să sporim calitatea serviciilor de asistență socială și medicală, că ne mândrim nu doar cu trecutul, ci și cu prezentul, că avem un viitor capabil să asigure continuitatea vieții evreiești în România. Grijă noastră permanentă pentru seniorii noștri, în cea mai mare parte supraviețuitori ai Holocaustului, este completată cu activitățile, nu puține la număr, care se desfășoară în București și în țară, cu generația de mijloc, acei membri ai comunităților care au fost mai puțin în contact cu viața iudaică, în anii totalitarismului. În plus, devin tot mai diverse și eficiente programele care se realizează cu tineretul evreu din România: cursuri de Talmud Tora pentru cei mici și cei mari, seminarii pe teme de identitate iudaică, de religie mozaică, istorie a poporului evreu, relațiile cu Statul Israel ș.a.

Am cinstit, ca în fiecare an, marile noastre sărbători, onorându-ne, astfel, tradițiile păstrătoare de spiritualitate. Ne-am comemorat martirii.

Ne-am sărbătorit intelectualii și liderii comunitari de prestigiu. Am înscris în suita aniversărilor noastre culturale, ca și până acum, noile lucrări ale Editurii „Hasefer”, studiile Centrului de Istorie a Evreilor din România, premierele T.E.S., aparițiile bilunare ale „Realității Evreiești”. Un moment de referință al întregului an l-a constituit suita de comemorări, sub semnul Neuitării, dedicată martirilor ucși în pogromurile antievreiești din '41, din București și Iași, de la care s-au împlinit 65 de ani. Am comemorat, de asemenea, deportarea evreilor din Basarabia și Bucovina de Nord din același an, a celor din Ardealul de Nord din primăvara și vara anului 1944. Viața grea și plină de suferințe a evreilor în anii Holocaustului din România a constituit tema

Să fim înscriși în Cartea Vieții

seminarului „Lumea lui Elie Wiesel, ieri și azi”, ediția din acest an având un itinerariu transilvan. Cu acest prilej, la Sighet, la Memorialul Durerii,

participanții la seminar, în frunte cu reprezentanți la vârf ai conducerii Federației, au adus un omagiu celor care au înfruntat totalitarismul în perioada '45-'89. Aici am regăsit pagini de istorie încărcate de suferință a fraților noștri, condamnați la ani grei de temniță pentru ideea sionistă de care erau animați și pentru care au plătit un tribut de lacrimi și sânge.

Militând pentru combaterea directă, insistentă a acțiunilor xenofobe, naționaliste, antisemite, am primit cu satisfacție adoptarea, în luna aprilie 2006, de către Parlamentul României, ca Lege, a O.U.G. 31/2002 - adevărată piatră de hotăr în lupta contra antisemitismului și a propovăduirii ideilor legionare, xenofobe, rasiste. În continuare, avem încredere în buna conviețuire interetnică, cu speranța de mai bine a unei etnii care își manifestă cu pregnanță atașamentul față de țara în care ne-am născut, ne-am format și muncim.

Rămânem aceiași fii devotați României, țară în care trăim de peste șase secole, la dezvoltarea și modernizarea căreia ne-am adus o contribuție de necontestat, continuând să ne-o aducem și în continuare, susținând activ demersurile sale de intrare în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007.

În același timp, gândurile noastre de Roș Hașana - Anul Nou iudaic - se îndreaptă spre Statul Israel, pe care-l purtăm în suflete, nădăjduind că valorile democrației, dialogul pentru redemararea procesului de pace vor prevala în fața violenței și urii, care, din nefericire, este atât de manifestă în aceste zile.

Încrezători că Atotputernicul ne va înscrie în Cartea Vieții, pășim în Noul An 5767 al existenței poporului evreu multimilenar, cu convingerea că suntem capabili să răspundem afirmativ dorinței de autoperfecționare. Sperăm ca, în anul ce vine, să ne bucurăm, cu ajutorul lui Dumnezeu, de sănătate, putere de muncă, împliniri, de Pace în România, în Israel și în lume. Fie ca Atotputernicul să ne ajute și tradiționala urare de Roș Hașana, „Să se termine anul cu relele sale! Să înceapă Noul An cu binecuvântările lui!”, să se adevărească!

În numele Federației Comunităților Evreiești din România, vă doresc din adâncul sufletului un An Nou cu bunăstare și pace! ȘANA TOVA!